

“İKÖ ÜLKELERİNİN GELİŞİMİNDE KADININ ROLÜ”¹
KONULU İKİNCİ BAKANLAR KONFERANSINA
SUNULACAK

TASLAK

İKÖ
KADINLARIN İLERLEMESİ İÇİN EYLEM PLANI
(OPAAW)

Kadınlar için Kahire Eylem Planı

YER: MISIR

TARİH: 24-25 Kasım 2008

¹ Gayri resmi tercümedir.

Giriş

1. 2005 yılında Sanaa'da gerçekleştirilen Dışişleri Bakanları İslam Konferansı'nın 32. Oturumunda "Müslüman Kadınlar ve İslam Toplumunun Kalkınmasında Sahip Oldukları Roller" ile ilgili bir karar kabul edilmiştir. Söz konusu karar kadınlarla ilgili hususları tartışmak ve Müslüman toplumların kalkınmasında kadınların yer alabilmeleri için fırsat yaratma yolları ve yöntemleri üzerinde çalışmak amacıyla bir Bakanlar Konferansı düzenlemeye çağırmaktadır. Karar ayrıca, Kadın Konulu Bakanlar Konferansı'na, kadınların İKÖ Üye Devletlerinde toplumun her alanında aktif rol alma kapasitelerini arttırmak için bir İKÖ Eylem Planı taslağı hazırlama görevi vermiştir. 3. Olağanüstü Zirve'de söz konusu Bakanlar Konferansı'na ev sahipliğı yapma teklifini sunan Türkiye Cumhuriyeti takdirle karşılanmış ve müteakip Uluslararası Dışişleri Bakanlar Konferansı kararlarında yapmış oldukları çalışmaları memnuniyetle karşılanmıştır. Anılan Bakanlar Konferansı 20-21 Kasım 2006 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.
2. İKÖ Üye Devletleri, ülkelerindeki kadınların koşullarının geliştirilmesini taahhüt etmiştir. Üye ülkeler, aynı zamanda, İstanbul Konferansı'nın İKÖ Üye Devletlerindeki kadınlar için bir yol haritası çizilmesine katkı sağladığını kabul etmişlerdir. Bu, İKÖ'nün, üye ülkelerdeki kadınların durumunu güçlendirmekteki kararlılığını göstermektedir.
3. Tarih boyunca kadınlar sosyal hayata, nesillerin yetişmesine ve medeniyet inşasına katkıda bulunmuştur. Bu önemli katkıların yanında, bugün kadınlar sosyal hayatta marjinalleşme ve dışlanma problemiyle karşılaşmakta ve sosyal yaşam ile diğer alanlara katılımlarını engelleyen problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunlar, İslami olmayan kural ve uygulamalar ile dinin yanlış yorumundan kaynaklanmaktadır. Bu yanlış anlamayı gidermek için çaba sarf edilmelidir
4. Kadınların bilgi ile güçlendirilmesi ve okumaz-yazmalıkları ile mücadele önemlidir. Eşitlik, kalkınma ve barış için gerekli bir araç olan kaliteli eğitime erişim tüm insanlar için temel bir haktır. Cinsiyete bakılmaksızın bilgi edinmek her Müslüman'ın görevidir. Ayrımcı olmayan eğitim, hem kadınlar ve kız çocuklarının hem de erkekler ve erkek çocuklarının yararınadır ve hayatın çeşitli alanlarında birbirleriyle daha dengeli ilişki ve işbirliğı şekli sağlar. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı sürekli ve sağlıklı aile sistemini de garanti eder.
5. Kadınların Gelişimi için İKÖ Eylem Planı (OPAAW), İstanbul'da gerçekleştirilen "İKÖ Üye Devletlerinin Kalkınmasında Kadının Rolü" konulu 1. Bakanlar Konferansı'nda alınan tavsiye kararlarına dayanmaktadır. OPAAW, Üye Devletlerde kadınların karşı karşıya

kaldıkları çeşitli zorlukları dile getirme taahhüdünü açıkça ortaya koymaktadır. İKÖ, kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizlikleri gidermek üzere, kadınlara yönelik her türlü ayrımcılık hareketinin önlenmesi için önlem almayı taahhüt etmektedir. Ayrıca, OPAAW kadınların statülerini güçlendirmek için İKÖ'nün öngörülü ve kapsamlı stratejisine işaret etmektedir.

6. OPAAW, İKÖ Üye Devletlerindeki kadınların koşullarını ve statülerini; kadınlar ve erkeklerle, STK'larla, topluluklarla ve özel sektörle ortaklık yoluyla geliştirme yönünde bir İKÖ yaklaşımıdır. İslamiyet'in kadınlara verdiği hakların farkında olarak; kadınların toplumun ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel alanlarına aktif katılımları için fırsatları arttırmak amacıyla özel önlemlerin alınması gerekmektedir.
7. İKÖ Üye Devletleri, OPAAW'ın kabul edilmesi ve uygulanmasının Müslüman kadınların² koşullarının iyileştirilmesine katkı sağlayacağına inanmaktadır. Bu hedefe ulaşabilmek için, kadınların, İKÖ üye devletlerinde, sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel ve diğer alanlara aktif ve özgür katılımlarının; mevzuat, adalet ve yasaların uygulanmasında sorumlu kurumlar dâhil olmak üzere uygun kanallar yoluyla sağlanması gerekmektedir.
8. İKÖ Üye Devletlerinin uluslararası sözleşme ve araçlar, özellikle Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu (Dördüncü Kadın Konferansı), "Kadın 2000; 21. Yüzyıl için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış" başlıklı Birleşmiş Milletler (BM) 23. Özel Oturumu (Pekin+5) bağlamındaki yükümlülüklerini akılda tutarak, İslam'ın adalet ve eşitlik değerleri ile İstanbul'da gerçekleştirilen kadın konulu Birinci İKÖ Bakanlar Konferansı doğrultusunda BM Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAW) hükümlerine sıkı sıkıya bağlı olarak OPAAW, kadınların koşullarını iyileştirmek ve statülerini güçlendirmek için kadınları eşitsizliğe ve her türlü ayrımcılığa karşı korumak üzere yol ve araçlar bulmak için bir araç görevi görecektir.

I. İKÖ Üye Devletlerindeki Kadınlara Yönelik Vizyon

1. İKÖ Üye Devletleri, toplumsal cinsiyet adaletini yaşamın tüm alanlarında tatbik etmek için, On yıllık Eylem Planı çerçevesinde ve 60/27-P sayılı Karar ile Kahire İslam'da İnsan Hakları Deklarasyonu doğrultusunda, "İslam'da Kadın Hakları Sözleşmesi"nin taslağını oluşturmak için çalışmaktadırlar.

² Eylem Planında geçen "Müslüman kadınlar" ifadelerinin "İKÖ üye devletlerindeki kadınlar" ifadesiyle değiştirilmesi toplantının başlangıcında kabul edilmiş ve gerekli redaksiyonların Sekreteryaya tarafından yapılacağı belirtilmiştir.

2. Kadınların gelişmesine ilişkin İKÖ vizyonu, İstanbul Konferansı'nda öngörüldüğü gibi, İslam'ın yüce öğretileri rehberliğinde sosyal adalet, kadınlara gereken saygı(nın)/önem(in) (gösterilmesi), kadınların eğitimi ve sağlığı ile kadınların ekonomik aktivitelere katılımını geliştirme konularına dayanmaktadır.
3. Bu, kadınların hayatın tüm alanlarına etkin biçimde katılımını sağlamak üzere özel düzenlemeler geliştirmek için harekete geçmek yoluyla başarılabacaktır.

II. Kadınların Gelişimi için Eylem Planı'nın (OPAAW) Hedefleri

1. Yoksulluğun azaltılması, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşılması, yeterli destek ve kaynakların sağlanması; tüm sektörlerde ve her düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmak ve kadınları güçlendirmek için gerekli bileşenlerdir.
2. Kadınların karar alma mekanizmalarına katılımını yerel düzeyden ulusal düzeye kadar artırmak.
3. Kadınlara; kaliteli eğitime ve sağlık hizmetlerine erişim ile yükseltilmiş/geliştirilmiş katılım yoluyla eşit imkânlar sağlamak.
4. Kadınlara yönelik şiddet dâhil kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmak.

III. Hedeflerin Uygulanmasına Yönelik Önlemler ve Araçlar

İKÖ Üye Devletleri, aşağıda yer alan araçlar yoluyla, kadınların statülerini yükseltecek ve OPAAW'ın hedeflerine ulaşacaktır:

1. Yoksulluğun azaltılması, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşılması, yeterli destek ve kaynakların sağlanması; tüm sektörlerde ve her düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmak ve kadınları güçlendirmek için gerekli bileşenlerdir.
- a) İKÖ Üye Devletlerinde kamu sektöründen başlayarak kadınlara ödenen ücretler ve istihdam alanlarında hakkaniyeti sağlama girişimleri ile kadınların gelirlerini arttırmak.
- b) Profesyonel yaşam ile aile hayatını dengelemek üzere, özellikle ekonomik/düşük maliyetli çocuk, yaşlı ve diğer bağımlılar için bakım hizmetleri sağlayarak aile dostu politikalar geliştirmek ve kadınlara uygun ulaşım-güvenlik içeren ve işyerinde ayrımcı olmayan bir çevre sağlamak.

- c) İKÖ Üye Devletlerinde ücretli ve ücretsiz işgücünde özellikle genç kadınların, yaşlı kadınların ve özürlü kadınların artan önemini kabul eden stratejiler uygulamak.
- d) Ulusal sosyal yardım politikalarına uygun biçimde düşük gelirli aileler, özellikle kadın başlı aileler için ek destek sağlamak.
- e) Pek çok İKÖ Üye Devletin ekonomisini ve kadınların statülerini yükselttiği kanıtlanan Mikro-kredileri kadınlara sağlamak.
- f) Finansal planlama danışmanlığına erişimlerini artırmak yoluyla kadınların kapasite ve yeteneklerini geliştirmek.
- g) Kadınların emeklilik yatırım cetvellerinde artış sağlamak.
- h) Kız çocukları ve yetişkin kadın öğrencilerin kredi başvurularını ve bunların ödenmesini kolaylaştırmak.
- i) Daha fazla kadının kalkınma fonlarından yararlanmasını teşvik ederek ve iş geliştirebilmeleri için yeni fırsatlar yaratarak girişimcilikte başarılarını arttırmak.
- j) Ulusal mekanizmaları, toplumsal cinsiyete dayalı veri toplama ve bunları analiz etmek üzere geliştirmek ve güçlendirmek.
- k) Makro ekonomik politikaların kadın ve erkek istihdamı üzerindeki etkilerini araştırmak ve incelemek.
- l) Kadınların ekonomideki rollerini daha güçlendirmek amacıyla daha etkili toplumsal cinsiyet planlaması yapmak için toplumsal cinsiyet odaklı araştırma yapmak/geliştirmek.
- m) Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme girişimlerini kurmak ve hem ulusal hem de yerel düzeyde daha etkin yoksullukla mücadele stratejileri izlemek.
- n) Ekonomiye ilişkin karar alma pozisyonlarında daha fazla kadın temsili ve katılımını artırmak.
- o) Kadınların, diğer şeylerle birlikte, toprak, finans, piyasa, bilgi, bilgi-iletişim teknolojileri eğitimi ve ağına erişimleri ile bunlara ilişkin fırsatlarını geliştirerek kadın girişimciliğini artırmak ve finansal kurumları kadınların ihtiyaçlarına uymaları konusunda teşvik etmek.
- p) Kadınların aile ve toplum ekonomisine katkılarını öne çıkarmak için kadınların özel sektördeki ve kamudaki performanslarına ilişkin araştırmaları ve bu konuda veri toplanmasını teşvik etmek.
- q) Sağlık ve eğitim hizmetleri, ekonomik fırsatlar ve yasal yardım dâhil, özellikle kırsal alanda, devlet hizmetlerinin koordinasyon ve provizyonunu kadınlar açısından geliştirmek.

2. Kadınların karar alma mekanizmalarına katılımını yerel düzeyden ulusal düzeye kadar artırmak:
 - a) Siyasal sürece tam olarak katılımlarını sağlamak dâhil, kadınların tüm karar alma mekanizmalarında yüksek katılımlarını sağlamak.
 - b) Kadın yoksulluğu ile mücadele için daha etkili önlemler getirmek, onların tam insani potansiyellerini fark ederek yaşam şartlarını geliştirmek ve karar almaya eşit katılımlarını ve ilerlemelerini sağlamak.
 - c) Karar alma mekanizmalarına katılımlarını sağlamak ve gerekli bilgi ile beceri kazandırmak üzere kadınların yaygın ve örgün eğitime eşit erişimlerini sağlamak.
3. Kadınlara; kaliteli eğitime ve sağlık hizmetlerine erişim ile yükseltilmiş/geliştirilmiş katılım yoluyla eşit imkânlar sağlamak:
 - a) İKÖ Üye Devletleri hükümetleri; okuma programlarına kadınlar ve kız çocukları için kolay ve ücretsiz erişim geliştirmek, kız ve erkek çocuklarının temel eğitime ücretsiz, zorunlu ve eşit erişimlerini sağlamak ve bu alanda olabilecek engelleri ortadan kaldırmak için gerekli politika ve programları benimsemeli ve kadınların karar alma ve kalkınma süreçlerindeki rollerini geliştirmek üzere, onların bilgi-iletişim teknolojileri dahil ileri teknolojilere erişimlerini mevzuat yoluyla teşvik etmek.
 - b) Eğitimi yaygınlaştırmak, okumaz-yazmazlığı bitirmek, kız ve erkek çocuklarının okul terklerini engellemek ve eğitimi başarıya dönüştürmek için koşulları iyileştirmek amacıyla, özellikle kırsal alandaki aileler ile fakir aileler için teşvik sağlamak dahil tüm çabalar sarf edilmelidir.
 - c) Değişik iş sektörlerinde kadınlar için özel mesleki ve teknik eğitim kursları geliştirmek.
 - d) Diğer şeylere ek olarak kapasite geliştirme yoluyla kadın eğitici sayısını artırmak.
 - e) Hızla değişen işgücü piyasasına uyum sağlamak için kadınların yaşam boyu eğitime yüksek erişimlerini sağlamak.
 - f) Tüm düzeylerdeki öğretmenleri eşitlik değerleri ve ayrımcılık yapmama hususunda eğitmek ve ebeveynleri toplumsal cinsiyete duyarlı eğitim metotları faaliyetlerine dahil etmek.
4. Kadına yönelik şiddetle mücadele dâhil kadına yönelik her türlü ayrımcılığı önlenmek:
 - a) Aile içi şiddeti engellemek ve kadına yönelik suçları azaltmak üzere ulusal önlemler, stratejiler ve yasal düzenlemeler uygulayarak kadınlar ve çocuklara yönelik şiddet olaylarını ve etkilerini azaltmak için üye ülkeleri teşvik etmek.

- b) Mümkmn olan tm yollarla erken yaşta ve zorla evlilikleri engellemek.
- c) Kötü muameleye maruz kalmış ve şiddet mağduru kadınlara ynelik hizmetlerin arttırılmasını desteklemek.
- d) Kadınlara ynelik sağlık hizmetlerini niteliksel ve niceliksel ağıdan geliştirmek-desteklemek ve tm arağlarla bilinç uyandırarak koruma özelliğine vurgu yapmakla birlikte (sağlık hizmetlerinde) elverişlilik ve her bölümden, özellikle üreme sağlığı, cinsel sağlık ve ruh sağlığı bölümlerinden, kolay erişim sağlamak.
- e) İKÖ Üye Devletleri, kadınlara daha iyi imkanlar sağlamak için kadınları güçlendiren ve toplumları değişik alanlarda geliştirmede daha çok rol almalarını sağlayan kanunlar çıkarmalı, bu kanunları takviye etmeli ve uygulamalıdır. Hassas grup olarak kadınlar, İKÖ Üye Devletlerinde ulusal kalkınma stratejilerinde kendileri için geliştirilen politikalarda özel önem hak etmektedirler.
- f) İKÖ Üye Devletleri; yabancı işgali, silahlı çatışmalar ve doğal afet durumlarında barışın tesisi, sürdürülmesi ve inşası dahil tm sektörlerde ve her düzeyde daha yüksek bir toplumsal cinsiyet dengesine ulaşmalı ve kadınların karar almaya katılımlarını arttırmalıdır.
- g) Kız çocukları ve kadınlara pozitif ve kalıplaşmış olmayan imaj sağlamak üzere kız ve erkek çocuklarına eğitim ve kültürde eşitlik sağlamak, ayrımcılıkla mücadele etmek ve uygun olan yerlerde yeni pedagojik materyaller uygulamak.
- h) Toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve her türlü tezahürüyle, özellikle aile içi şiddet, insan (özellikle kadın ve kız çocuğu) ticareti, zararlı geleneksel uygulamalar ve göçmen kadınlara ynelik şiddetle; araştırma, erkek ve erkek çocuklarını içeren bilinç uyandırma, eğitim ve medya kampanyaları, ücretsiz acil yardım hatları, kurumsal ağlar, İKÖ ülkelerinin tecrübe, görüş ve iyi uygulamalarının aliş verişi yoluyla mücadele etmek.
- i) İKÖ Üye Devletleri, kadın ve erkek aile üyeleri arasında karşılıklı saygının geliştirilmesi için aile birliği müessesesi ile ailenin rolünü konsolide etmek amacıyla ve kadınlara karşı ayrımcı olmayan bir kültür geliştirmek üzere uygun araçlar benimsemelidir.

IV. Veri Geliştirme ve Eyleme Ynelik Çalışmalar

1. İKÖ Üye Devletlerinde kadınların koşullarının iyileştirilmesi konusuna İKÖ On Yıllık Eylem Programı'nda (POA) büyük önem verildiği için bu konuda geğtiğimiz yıllarda çok önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bu alanda POA aşağıda yer alan maddelere vurgu yapar:

2. İslamiyet'in adalet ve eşitlik değerleri ile doğru orantılı olarak, İKÖ Üye Devletlerdeki kadınları ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasi alanlarda güçlendirmek üzere yasaları güçlendirmek; yine İslamiyet'in adalet ve eşitlik değerleri ile doğru orantılı olarak ve CEDAW'ın hükümlerine bağlı kalarak kadınları her türlü şiddet ve ayrımcılıktan korumayı amaçlayan yasaları güçlendirmek.
3. Bununla beraber, kadınların kamu sektörü ile özel sektör - formel ve enformel sektörlere katılımlarını ve buralardaki rollerini izlemek üzere ulusal veriler ve aynı zamanda İKÖ verilerini geliştirmek amacıyla ekonomik, siyasal ve sosyal veriler üzerine kapsamlı bir çalışma yapılmalıdır.
4. Böyle bir araştırma mevcut olmamasına rağmen, aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılabilmektedir:
 - a) Kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizlikler hala sürmektedir, özellikle istihdamda ve karar alma düzeyinde ve değişik kadın grupları arasında.
 - b) Çoğu kadın, erkeklerden daha az para kazanmakta; ailelerde ve toplumda gereksinim duyulan ücretsiz işlerin birçoğunun sorumluluğunu da halen üzerlerinde taşımaktadır. Kadınlar hala kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler için temel kaynaklar ve hizmetlere ulaşmakta zorluklarla karşılaşmaktadır.
 - c) Birçok kadın, özgürlüğü, güvenliği, emniyeti ve sağlığı ile ilgili büyük risklerle karşılaşmaktadır.
 - d) Pek çok kadın haklarına tam erişim noktasında hala engellemelerle karşılaşmaktadır.
 - e) Kırsal bölgelerde yaşayan kadınlar, özürli kadınlar ve yaşlı kadınlar kalkınma ve ekonomik güvenliklerine tam katılımlarını engelleyen manilerle karşılaşmaya devam etmektedirler.
 - f) Toplumsal cinsiyet kaynaklı şiddet hala hâkimdir ve kadınların insan haklarını kullanmalarına engel teşkil etmektedir.
5. OPAAW, toplumun tüm üyeleri arasındaki bağlantıların ve ilişkilerin önemini farkında olan kapsamlı bir dokümandır. OPAAW, kadın ve erkeklerin aileler açısından ve birey olarak önceliklerinin, seçimlerinin ve ihtiyaçlarının farklı olduğunu kabul eder. Bu düşünceleri akılda tutarak, OPAAW eşitsizlikleri azaltmak ve kadınlar için çıktılarını arttırmak amacına hizmet etmelidir.

6. İKÖ Üye Devletlerinin hükümetleri, aşağıda belirtilen alanlarda kadınlar için çıktılarını geliştirmek için adım atmayı taahhüt ederler:
 - i. Eğitim, kaliteli eğitim için eşit imkan ve erişim sağlamak ve kadın okumaz-yazmazlığını azaltmak için okumaz-yazmazlıkla mücadele programları geliştirmek.
 - ii. Sağlık, kadınların sağlığını iyileştirmek ve temel sağlık hizmetlerine tam erişimlerini sağlamak.
 - iii. Siyasal Katılım, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşabilmek için kadın temsiliyi sağlamak amacıyla kadınların karar alma mekanizmalarına her düzeyde katılımlarını sağlamak.
 - iv. Ekonomik Sürdürülebilirlik, Üye Devletlerin ekonomilerine katkıda bulunmak amacıyla kadınların ekonomik özgürlüklerini arttırmak ve yeteneklerini geliştirmek (kadınların finansal kaynaklarını artırmaya yarayacak iyi gelir seviyesine, yetenek ve bilgiye, erişimi sağlamak).
 - v. Sosyal Adalet ve Refah, toplumun gelişimine ve sağlıklı ve anlamlı aile sistemine katkıda bulunmak amacıyla kadınların sosyal ihtiyaçlarını, güvenliğini ve eşitliğini geliştirmek ve temin etmek. Eski gelenek ve göreneklerden kaynaklanan kadınlara yönelik ayrımcı kalıp yargıların değişmesini sağlamak.
 - vi. İş-yaşam dengesi, Daha yüksek iş-aile yaşamı dengesine ulaşmak için kadınları uygun sosyal destek mekanizmaları ile desteklemek.

V. Eylem Planının Uygulanması ve Değerlendirilmesi

1. İKÖ Üye Devletleri, İKÖ Genel Sekreterliği bünyesinde yer alan Kültürel ve Sosyal İşler Departmanı ile yakın işbirliği içinde, verilerini geliştirmeli, toplumsal cinsiyet analizlerini kullanmalı ve OPAAW'ı uygulamak üzere eyleme yönelik planlar benimsemeli ve kadınların gelişimine ulaşmalıdır.
2. İKÖ Üye Devletleri İKÖ Genel Sekreterliği ile birlikte OPAAW'ın izlenmesi yapılan uygulama çerçevesinde elde edilen gelişmeyi, İKÖ Üye Devletleri tarafından belirlenecek veriler temelinde, periyodik olarak değerlendirmelidir.
3. Kültürel ve Sosyal İşler Departmanı OPAAW'ın uygulanmasına aktif olarak dahil olacaktır. Departman, İKÖ Üye Devleti hükümetleriyle doğrudan çalışmaya, davet üzerine, OPAAW'ın amaçlarına ulaşmayı

hedefleyen politikalar geliştirmeye ve uygulamasını sağlamaya devam edecektir.

4. İKÖ Genel Sekreterliği bünyesinde yer alan Kültürel ve Sosyal İşler Departmanı'nı, Departmanın yardımcı organları ile özel ve bağlı kurumlarını, kendi yetkileri bağlamında ve aynı zamanda BM'nin ilgili birimlerini, OPAAW'ın uygulanması noktasında İKÖ Üye Devletlerine yardımcı olmaya davet eder.

VI. Tavsiye Kararları

1. Aralık 2005'te Mekke'de gerçekleştirilen Üçüncü Olağandısı İslam Konferansı Zirvesi'nde alınan, İKÖ Genel Sekreterliği yapısı içinde kadınların güçlendirilmesini sağlamak üzere aile işlerinden sorumlu bir birimin kurulmasına yönelik kararı daha fazla ertelemeden uygulamak.
2. İKÖ bünyesinde, İKÖ Üye Devletlerindeki kadınlara ilişkin meseleleri tartışmak ve izlemek üzere, toplumsal cinsiyet temelinde oluşturulacak bir hükümet uzmanları grubu kurulmalıdır.
3. İKÖ üye devletleri, kadınlarla ilgili konuları görüşmek ve değişik alanlara göre pozisyon belirlemek amacıyla düzenli konferans, seminer ve sempozyumlar düzenlemek için girişimde bulunmalıdır. Bilinç artırma çalıştay ve kampanyaları; İKÖ Üye Devletlerindeki kadınların doğru imajı ile gayesini bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde yansıtmak için oldukça yapıcı bir rol oynayabilir.
4. Kadın konulu Bakanlar Konferansı iki yılda bir düzenlenmelidir. Bu bağlamda, kadın konulu üçüncü Bakanlar Konferansı 2010 yılından geç olmamak üzere yapılmalıdır.
5. Kadın okuryazarlığına, İKÖ Üye Devletlerinde eğitime ilişkin stratejilerin geliştirilmesinde eğitilmiş ve güçlendirilmiş kadınların aktif olarak yer alması için büyük önem verilmelidir. Kız çocukları ve genç kadınlar için her seviyedeki eğitim imkânlarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla, İKÖ Üye Devletleri arasında öğrenci değişim programları dâhil, somut önlemler alınmalıdır.
6. Global bir perspektiften bakıldığında, iş kadınlarının gelişimlerini sağlamak amacıyla sahip olunan uzmanlık ve enerjiler arasında bir sinerjinin yaratılmasına ihtiyaç vardır. Kadın girişimcilerin ilgili oldukları işler doğrultusunda yönetim, pazarlama ve teknik becerilerini geliştirmek için teknik destek sağlamak amacıyla İKÖ Üye Devletleri arasında ađ oluşturulması adına bir forum düzenlenmelidir.

7. İKÖ Üye Ülkelerindeki kadınlar, karar almada ve OPAAW'ın uygulamasında eşit partnerler olarak kabul edilmeli ve görüşlerine, kendi çıkarlarına uygun olarak hak ettiği olumlu karşılık verilmelidir.
8. İKÖ Üye Devletlerindeki kadınlar, diğer alanların yanı sıra toplumlarla ülkelerin kalkınmasına ilişkin tüm karar alma süreçleri dahil yaşamın ve toplumun her alanında eşit partnerler ve aktif katılımcılar olarak görülmelidir.
9. Kadınlara, gençlerden yaşlılara kadar, yaşam alanlarında ve seçtikleri kariyerlerinde, ister anne veya ev kadını isterse ücretli işgücünde olsun, güvende ve rahat olabilecekleri bir çevre sağlanmalıdır. Böylece, ailelerine ve topluma pozitif liderlik yapabilsinler.